

„Soča“ izhaja vsak petek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četvrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“. in na starem trgu. — V Trstu v tobakarnici „Via della caserma 3“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soča“ v Gorici v Hilarijanski tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soča“ na Koreniji v Stična - vi hiši št. 10 II. nadst.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Kaj moramo bolj pospeševati in po čem imamo bolj hrepeneti?

Spisal Mestoselski Goričan Pr. Z.

Konec.

Da spravimo pa domače slovstvo do imenitnosti, treba brezpogojno, da je narod v resnici kaj bolj u-net za knjištvo, toraj bolj požrtvovalen. Da ni to v potrebni meri, kaže osoda lepoznavanskih bukev in listov, pa tudi časopisov. Res imamo 16 časopisov in listov (kmalu jih bode manj); ali večina njih hira zbog premlačne materialne *) podpore; drugi hite k propadu. Poprek šteto, pride na Slovence 40 časopisov in še več; imamo jih pa le 16, in še teh ne moremo vredno vzdrževati. Koliko pa izide na leto samostalnih knjig brez onih, kar jih izdajajo društva? Celo malo! Občinstvo praša se premalo po daševnem blagu, premalo je kupcev in bralcev, in zahtevati se ne more, da kdo v svojo škodo dela in kajzeta zaklada. To velja sosebno o lepoznavanskih proizvodih; pa tudi druge panoge daševnega delovanja si niso kaj dosti na boljem pri nas. Nekteri izgovarjajo ta zelo škodljivi nedostatek z uboštvom našega naroda, a tako strašno ubogo ni naše ljudstvo, to vidimo lahko pri drugih izjavah domoljubnega navdušja; vzroki tičé kje drugod. Sploh le še premalo uneto je naše ljudstvo — sploh pravim — za knjige in časopistvo. Hrepenenje po blagostanu kot po potrebnem uresničenju naravnega prava moramo čislati in podpirati; vendar drugega zeló mogočnega prava — omike — ne smemo v izljučnem onem hrepenenju zanemarjati in prezirati sredstev, ki ga utegajo uresničiti ali dognati, in ki se jim pravi „knjige, časopisi itd.“, kakor je bilo gori dokazano. Kakor nam pa prihaja v deželo blagostan po kmetijstvu, obrtništvu, trgovstvu itd., tako, nam dojde o mika le po dobrem pisateljstvu, ki jih moramo toraj imeti v visočih čisljih ter jih — skrbéč za lastni svoj prid — zdatno podpirati. Da me č. bralec razume, kaj prav za prav nameravam, prestavim mu nkzaj enakih tožb, ki jih je nemški klasik Lessing zdaj 114 let napisal svojim rojakom: „Francozi narod zna dobro ocenjati svoje pesnike, in je popolnem prepričan o dobrotnem vplivu glodišča na kreposti in šege. Pesniki (in pisatelji sploh) so Francozom prekoristni udje človeškega društva, in glodišče jim ni stvar, za katero menijo se le postopaci. Kako daleč smo mi Nemci še za njimi v teh rečeh! Naj bi bil kdo naše surove prednike prašal, ki gotovo niso bili kaj uneti za znanstva in umetnije, kdo da je bolj koristen: pesnik ali kak kozuhar, smejali bi se mu bili v obraz.. Tudi naši učenjaki so zadosti maledušni, ker potrjujejo naš narod v zaničevanji vsega tega, kar mošnje naravnost ne polni....“

Te besede se dadé obrniti tudi sosebno na veliko množino naših premožnejših ali odličnejših rojakov. Ravno nasprotni niso narodni stvari; a brigajo se nič ne za njo, podpirajo pa jo še manj. Tedaj odpadajo ravno oni, ki bi bili pisateljstvu največ na pomoč. Pisatelj teh vrstic zna več krajev, kjer ni enega časopisa, in kjer je razen kake stare molitvene knjige malokterih drugih bukev.

Veliko bi se dalo napisati o tem; a to naj zadostuje za zdaj. „Vse kaže pa, da moramo slovstvo, pisatelje, časopise veliko bolj podpirati, ako hočemo napredovati v omiki in spoštovanju zadobiti pri zoprnih nam narodih.“

Napredujočim pa v splošni omiki nam gre tudi hrepeneti po samostalni zavednosti kot občinarjem in državljanom. To samostalnost in zavednost izkazujemo n. pr. pri volitvah županov, deželnih in državnih poslancev, porotnikov itd.; kajti če nismo dovolj razsodni v teh rečeh, bilo bi, skoro dejal bi, marsikdaj bolje, da nam imenike za volitve županov, zastopstev in porotnikov vlada sama napravi v svojem zmislu; bilo bi, pravim, skoro vse eno, da nam vlada izbere deželne in državne poslance. Indirektno bi toraj zapravili pravice, ki nam so zagotovljene v repre-

*) Stanje naših časopisov želimo osvetiti kmalu še iz drugih razlogov. Ur.

zentativni državi. Tudi tukaj moramo grajati očitno malomarnost sosebno na nekterih krajih na deželi. To prihaja zopet odtod, ker . . . v teh krajih domači časopisi ne beró, v kterih se take reči razpravljajo. In te reči so dan danes zeló, zeló potrebne! Da vidimo!

Kdor najema stanovanje v kaki hiši, ogleduje ga, če je pameten, do dobrega, ter premišljuje vse stavljené mu pogoje, preje nego se pogodi in stalno zaveže. Kdor stopi v kako društvo, stori to z namenom ali v upanji, kar je vse jedno da si pridobi kako korist. On mora znati pogoje ali pravice tega društva, njegov delokrog, društvene pravice in dolžnosti; sicer ne bode vedel, ali in kdaj se preveč terja, do kam segajo njegove pravice, kolike in ktere so njegove dolžnosti itd. Ali si je sam na škodi, ker ne ve, koliko mu gre; ali je pa kot nezavednež siten v svojih terjatvah in prenapet član. Tak človek nima takta, denimo, kakor neučen godec, ki ne vé, kaj bi začel, kdaj nehaj. Gode le na uho, tje v en dan, zmerom v dvomu, boječ se.

Domovina pa je luša, o kateri se je govorilo, in država je društvo, v kterem se vsak državljan nahaja. Tukaj ne gre za to, to je, ne meri se ni na to ni na ono, toraj tudi na našo državo ne. Po tem takem nam tukaj ni in tudi ne more biti za to, kako in pod kterimi pogoji so li namreč naši predniki prostovoljni ali prisiljeni prišli v ta veličastni skupek. Da je opravičeno, kar je bilo govorjeno, namreč to, da mora vsak zaveden državljan znati razmere med sabo in vlado ali državo, temu pritrđi gotovo vsak bralec, ki se le kaličkaj zaveda v teh obzirih. Postave ali zakoni so splošna dana vodila, v kterih so državljanom natanko zaznačene pravice, pa tudi dolžnosti strogo naložene. Toraj ni pameten, kdor si ne zna obrniti v svojo korist, kar mu je privoščeno. Denimo to. Po 19. §. tem. ps. sme vsak narod terjati razvoj nar. svojstva in rabo svojega jezika. Nič nepostavnega ne terja. To je naša pravica. Koliko je pa mládnih ljudi v tem, katerim je vse prav, kakor kane. Nezavedneži so in nezeli državljani. Vlada pa ima tudi svoje pravice in toraj mi dolžnosti; denimo: ona ima postavodajalsko, finančno, organizatorično, vojaško, vzgojevalsko, sodnijsko, policijsko in državnogospodarstveno oblast. Koliko temnih pojmov je med ljudstvom še o takih stvarih!

Vsak državljan mora tedaj vedeti in oceniti vse pravice, ki so mu podeljene, pa tudi pota, po kterih jih sme doseči; vedeti in izpolnjevati mora tudi dolžnosti do vlade. Le tako se bode samostalno, zavedno in vspešno sukal v velikem društvu, ki se mu „država“ pravi, le tako bode zrel državljan in vreden tega imena.

Kraškim vinorejcem v resni preudarek.

Povod tem vrsticam podal je dopis iz Komna v št. 43, ki obžaluje, da prebrisani trgovci v Trstu zlorabijo ime terana ter z njim pomešavajo druga črna vina, katera se potem prodajajo vsa pod imenom slovečega terana. S tem se istinito kvari slava terana, ker marsikedo pokliče uže iz radovednosti en liter terana, a ko ga spiže, ni tako navdušen za teran, od kojega je slišal toliko dobrega, ter tak gotovo več ne pripada vrsti ljudi, ki hvalijo teran, kakor res zasluži oni teran, ki je prav iz kraškega refoška napravljen. Preobširen bi postal moj spis, ko bi hotel vse navesti, kar zamore slaviti teran. Naj le omenjam, da je uže to dokaz njegove dobrote, da ga Tržačani, pa tudi drugi po Goriskem in celo po Kranjskem čislajo kot zdravilno kapljo božjo, katera oživlja čutnice, prebavilne organe, ne da bi omotilo glave itd. Kemiške preiskave, na naši šoli izvršene, pokazale so tudi, da ima kraški teran prav primerno množino železa in celó fosforove kisline v sebi, in prav to ga dela sposobnega in vrednega za zdravilo; kajti železo je obstojni del človeške krvi; brez železa je kri bleda, revna in lena, in ljudje, ki imajo pomanjkanje železa v krvi, bolehaajo, in njih bolezen imenuje se „bledica“, katero zdravijo zdravniki sé železom. Bledica ali kr-

vorevnost je kriva mnogovrstnih otročjih bolezní, pa tudi odrasla mladina neredkokrat prav radi krvorevnosti in bledice zapada hiranju. Najučeniši zdravniki se trudijo zaslediti način, po katerem bi bolniku dajali železo v lahko prebavljivi obliki; kajti znano je, da železo tudi v silno majhni množini zeló teží želo-dec, ter je sploh silno težko prebavljivo, in namesto da bi na bledici bolehen mladenič ozdravel po železi, pokvari se s tem še želo-dec in celo prebavljaje.

Kaj pač boljšega od tega, da v črnemu vinu navzoče ter tako raztopno železo zamore želo-dec takoj prebaviti in v kri preiti! In prav kraški teran ima v primeri z drugimi črninami največ železa; saj to lahko slehern pritrđi, če pomisli, da teran rase na rdeči kraški zemlji, katera je rdeča prav po obilni obstojnini železa, ki se v njej nahaja.

Fosforova kislina pa služi v človeškem tolesu za izdelavanja snovi, iz katere obstojé možgani in kosti. Pa še v drugem oziru je teran primeren za pijačo, ker ni premočen, ne prealkoholen, in za bolehnega ju primerno manj močno vino. Ne le alkohol, ki sicer oživlja, pa če ga je preveč, tudi prehudo razjari živce, človeku dobro dó, ampak v vinu navzoče razne ekstraktivne tvarine, razne soli, med temi železo in fosforova kislina, tanin, vinska kislina itd.

Vse to je tedaj kraškemu teranu pridobilo dobro ime, saj ljudstvo zastoj ne hvali robe; ljudski glas je navadno vtemeljen.

Pa tudi daleč v severju slovijo Primorska črna vina, in prav slavni vinotržec Leibenfrost na Dunaju je odprl pot in slavo tem vinom na severju. Ta mož je zbranim vinorejcem ob priliki lanskega vinskoga kongresa rekél, obrnen proti meni: Vam, južnim primorskim vinorejcem, iskreno priporočam zasajanje črnih trt, ker vaša črna vina so res pravi lek, in jaz ga uže več tisoč veder prodajam v Nemčijo v Berlin, Draždane, Lipsijo i. d. ter dobivam od ondotnih trgovcev, pa tudi od zdravnikov naročila s pristavkom, da naj jim hitro pošljem onega Primorskega vina, ki prekosi francoški Bordó gledé okrepujoče in zdravilne njega moči.

Pač sem moral temu slavnemu možu pritrjevati, in prav govori čast. dopisnik iz Komna, ki pozivlja kraške vinorejce, da skrbino za pošteno neeskrunjeno ime terana, ker z imenom pada tudi cena.

O priliki popotnih letošnjih podučanj predavaj po Krasu sem učil, kako bi se moral teran izdelovati, da bi res vreden postal za botelje, za kar je tudi sposoben, in na naši šoli smo letos napravili nekoliko kvincev terana iz refoška, na Krasu nakupljenega, ki uže sedaj obeča izvrstno blago, vredno za botelje, in katero, ko dozori, se bo potočilo v boteljke ter tako delo na prodaj, da občinstvo poizve pravo vrednost teranovo. Upam, da bodo kraški vinorejci tudi poskusili šolski teran, da bodo sami mogli soditi o njem, in — upam — da bodo posnemali šolski način pri napravi terana.

Kako pa skrbeti ali, bolje rečeno, varovati dobro sloveče ime teranu? G. dopisnik priporočá, da naj bi vinorejci le onim poštenjakom prodajali refošk, ki pošteno ravnaajo z vinom-teranom itd.

Dobro, pa bojim se, da nezdato! Ker poznam in sem res prepričan o veliki vrednosti teranovi, ker poznam kraške može kot podjetne in za poduk vnete, zato hočem podati jim v resni preudarek sledeči nasvet: „V združenju je moč!“ to geslo naj bi bilo vodilo, po katerem bi se zamogla vtrditi in se razširiti slava teranu, pa tudi s tem zagotoviti srečna bodočnost kraškim vinorejcem.

Naj bi rodoljubni, inteligentni kraški može osnovali vinokupčijsko društvo na delnice, katere bi se gotovo dale zbrati le od kraških posestnikov, tako da bi vsa kupčija s teranom ostala v lasti kraških domačinov, ki bi gotovo v lastnem interesu skrbeli, da bi se teran pošten in naraven izdeloval in kot tak pošiljal v kupčijo. Ves dobiček bi ostal doma, in koliko lepih zneskov bi ostalo Krasu prihranjenih, katere sedaj prebrisani špekulanti, tuji, v žepe polnijo, pa pri tem še škodujeajo, ker teran zlorabijo in ga ob sloveče ime pripravljajo!

Tako društvo bi ne potrebovalo ravno silno ve-

likega kapitala, ker marsikateri posestnik bi društvu iz domačih poštenjakov rad dal grozdje za nekoliko časa na kredit, posebno če bi se mu tretji izplačala. Pa tudi kredit bi lahko tako društvo dobilo pri denarnih zavodih, ker imelo bi v teranu velik zaklad, vreden kredita. Pri vsem tem bi to društvo imelo v rokah tako rekoč določevati ali vsaj vještati cenp teranu, ker ves pravi teran bi bil v njegovi lasti, in oni, ki ljubijo teran, bi znali, da le tu dobi pošteno kapljico kraško. In ko Bog podeli zopet obilne vinske letine, utegne prav tako društvo, tudi v daljnjih severniških pokrajinah pridobiti kredit v času teranu, ter tako doseči, — kar sem popolnoma prepričan — da se bo ves pravi refošk-teran prodajal le v boteljah, kakor se sedaj prodaja francoski Bordó, katerega pijo pri imenitnih posameznikih, pa ga tudi zdravniki po težkih boleznih oslabelem rekonvalescentom toplo pripočajo kakor tudi prepisujejo krvorevnim in bledim. Bordó, ki stane ena botelja 2 1/2 fr., pa gotovo ni nič bolj od našega terana, to naj mi veruje in mi vsak pritrudi, ki pokusi teran naš, izdelan po šolskem načinu, namreč, da ni pretrepak, ampak bolj mil, da v svojem okusu prekosi bordó.

Taka društva se nahajajo na Francoskem, in le taka so pridobila slovečo trgovino Bordó-u, ker leto za letom vedno enako vino pošiljajo po svetu, in v veliki trgovini se zahteva enakost blaga, kar pa se ne more doseči drugače kot s tem, da se grozdje pokupi od vinorejcev in potem enakolično podela. Tudi po Nemškem ob Rennu se nahajajo take vinokupčijske zadruge, in prav te so pot odprle po svojem boketu slovečemu rizlingu, ki se po svetu prodaja v boteljkah. Posameznik ne more si tako lahko kredita najti, zadruga toliko laže. Tako društvo pa bi se tudi lahko osnovalo, ker ne bi imelo prevelikega okrožja, kar je uže marsikatero društvo ugonobilo. Vrlji poštenih in zato sposobnih omikanih vinorejcev na Krasu ne pomanjkuje, in narod bi — ker bi delokrog ne presegal daljnjih mej — vedno lahko nekako nadzoroval početje društveno in imel nekako kontrolo.

Kraški rodoljubi! premislite, posvetujte se, in hajd na delo, na res truda vašega vredno delo, katero vam utegne utrditi kredit teranu in mnogo pripomoči k večjemu blagostanju, katerega je vaš narod gotovo krvavo potreben. V vaših rokah je sreča in čast vašega terana, in kot pravi sinovi kraških tal, čili in neutrudljivi, iztrgajte trgovino s teranom tujcem in skrbite, da po teranu zagotovite lepe dohodke marljivemu kraškemu vinorejcu. Ako najde ta moj nasvet pri vas odmev in plodna tla, iz srca sem pripravljen vam služiti z nadaljnjimi nasveti za ustanovitev take zadruge, in sveta moja skrb bo neumorno sodelovati z Vami, da bi se to društvo okrepilo in tudi našlo v daljini gotovih ter dobrih kupčijskih hiš.

Le še vse premalo mi Slovenci čislamo zadruge, pomislimo le, da so po njih drugi narodi dospeli do mogočnosti, in naj nas nikar ne straši sleherna ovira. Brez truda ni kruha.

In če kje, gotovo na Krasu bi se lahko ustanovila taka zadruga, ki bi neizmerno pospeševala vinsko kupčijo s teranom, glavnim pridelkom Krasa.

F. POVŠE

vodja slov. oddelka dež. kmet. šole.

Črtice iz življenja sv. Cirila in Metoda po papeževi okrožnici. (Konec.)

Na ukaz papežev je potoval potem Metod ko škof nazaj na Moravsko izpolnjevati dolžnosti svoje apostolske službe. V tej provinciji je v izgled svoji čedi prizadeval si z vso dušo služiti od dne do dne z večjo gorečnostjo katoliški stvari, krepko upirati se nemirnimi novotarjem, hotečim podkopati katoliško ime z neumnimi menjenji, v veri vzgojiti kneza Svetopolka, ki je vladal za Rastislavom, ter ga opominjati, ko se je izneveril svoji dolžnosti, karati ga in koncem kaznovati ga s tem, da mu je odtegnil svete skrivnosti. Zavaljo tega ga je pričel hudobni in nečisti samodržec sovražiti, ter ga je izpodil v prognanstvo. Kasneje zopet vzpostavljen, dosegel je z opominjanjem o pravem času to, da je knez kazal znamenja, da se je premislil ter izprevidel, da mora svoje prejšnje navade popraviti z novim življenjem.

Prav to je čudovito, da je pazna ljubezen Metodova, prekoračivši meje Moravske, kakor je dosegla za Cirilovega življenja Liburnijce in Srbe, obsegla zdaj Panonce, katerih kneza, Kócelj po imenu, podučeval je on v katoliški veri, ter vzdržal v dolžnosti, — in Bolgare, katere je z njihovim kraljem Borisom utrdil v krščanski veri, ter Dalmatince, katerim je razodel nebeske darove milosti, in Korintijce, pri katerih je mnogo deloval, da jih je dovedel k spoznanju in molitvi nega pravega Boga.

Ali to mu je delalo sitnosti. Kajti nekateri izmed nove krščanske družbe, ki so vrla dela in krepkosti pisano gledali, zatožili so nedolžnega Jovanu VIII., nastopnika Hadrijanovemu, zavaljo sumnjive vere in žaljenja šeg pradedov, ki so pri svetih opravilih rabili samo grški ali latinski jezik in nobenega drugega. Tedaj pa je papež poklical Metoda, skrbeč

za nedotakljivost stare vere in stare discipline, v Rim ter mu ukazal, naj se opraviči in očisti. Zmerom pripravljen hitro slušati in naslanjajoč se na dobro svojo vest, stal je v l. 880 pred Jovanom in pred nekaterimi škofi in duhovenstvom mest, in dokazal je lahko, da je vero, katero je v pričujočnosti in z odobrenjem Hadrijana priznal ter zanjo prisegel na grobu prvaka apostolov, sam ohranil trdno in druge vestuo učil in da je, kar se tiče rabe slovanskega jezika pri svetih opravilih, to storil iz pravičnih razlogov, z dovoljenjem papeža Hadrijana in ne protuslovno s sv. pismom. S tem zagovorom se je tako iznebil sumnje kake krivuje, da je papež dobro razumel Metoda ter mu rad potrdil nadškofovsko oblast in slovansko poslansko. Izven tega je izvolil še nekaj škofov, katerim bi ukazoval Metod, in kateri bi njemu pomagali oskrbovati krščanske zadeve, ter ga je poslal s čestitimi priporočilnimi pismi in svobodno polnomočjo nazaj na Moravsko.

To vse je kasneje potrdil papež v pismu do Metoda, ko so tega z nova začeli hudobneži sumničiti, zato je vstrajal, trdno zvezan s papežem in vso rimsko cerkviyo z najožjo vezjo ljubezni in vere, se previdneje z izvrševanji sebi odločenega opravila, in ni dolgo trebalo čakati na krasni sad njegovega delovanja. Kajti ko je najprej sam češkega kneza Borivoja in s pomočjo njega duhovnika njega soproga Ljudmilo pripeljal v katoliško vero, dosegel je v kratkem, da se je na dolgo in široko razširilo krščansko ime v tem narodu. V istem času se je trudil luč evangelija uvesti v Poljske, kjer je, ko je vspešno prodir v Galicijo, v Lvovu vzpostavil škofovo stolico. Od tod je šel, kakor nekateri poročajo, v Moskvo ter je vzpostavil škofovo stolico v Kijevu. S to nevenljivo laboriko se je bil vrnil nazaj k svojim na Moravsko, in ker je čutil konec svojega življenja, zaznamoval je sam si naslednika ter je, ko je še duhovenstvo in narod opominjal z navodili h kreposti, mirno se ločil od tega sveta, ki je njemu bil pot v nebesa. Kakor je za Cirilom žaloval Rim, tako je za umrlim Metodijem žalovala Moravska, obžalovala njegovo izgubo ter je njega truplo čestila na vsak način.

Dopisi.

Iz Gorice, 28 okt. (Tukajšnje šole). Kakor je bilo naznanjeno poleti, spremenila se je prejšnja deška šola zopet v vadnico, in sicer za žensko učiteljsko izobraževališče. Vadnica šteje letos vseh učencev skupaj 550, in sicer: v I. razredu slov. oddelka 45, II. slov. 67, III. slov. 88 in IV. slov. 63; v I. razred italj. oddelka 80, II. ital. 68, III, ital. 67 in IV italj. 72 učencev. Razvidno je, da morajo sobe biti kar natlačene. Čast vadnici, pa škoda vspešnemu podučevanju in zdravju otroškemu. V III. in IV. razred prihajajo učenci tudi s kmetov. Ako se bodo učenci množili takó, kakor kažejo letošnje številke, treba bo za en. razred napraviti tudi po 3 in 4 oddelke. V I. gimnazijski razred je sprejetih 79 učencev; v slovenskem oddelku jih je 35. Vpisanih pa je bilo 139 učencev; 40, med njimi 6 Slovencev, so zavrnilli zaradi nedostatnosti pri sprejemu preskušnji.

V vseh gimnazijskih razredih je letos nad 350 učencev. Postala je gimnazija statistično zopet krepka, kakor je bila pred 15 leti. Ker Slovenci ne zahajajo radi na realko, in ker se vsled pomnoženih ljudskih šol število učencev množi tudi za nadaljevanje nauk, imela bo kmalu goriška gimnazija še več statistično moč v svojih odgojencih. Nekdaj je ta stari goriški učni zavod slul tudi zaradi učnih močij, ki so zdaj raztresene po celi Avstriji na viših sorodnih mestih. O sedanjih dotični kreposti ni toliko slišati. Pripovedujejo tudi, da so učenci bolj mrtvi, kot nekdanj, in da med slovenskimi dijaki goriškimi ni več one živosti in čvrstosti, katero so učenci kazali tudi za domače slovstvo in potrebne pripomočne predmete za nadaljnje vspešno učenje. Ne vemo, koliko je na tem resnice, vsekako je hrepeneti, da med dijaki oživi in se utrdi pravi gimnazijski duh.

Viša realka sprejela je letos 36 novih učencev; vpisalo se jih je bilo 43. V pripravljavnici, ki združena z realko, ima samo en oddelk, je letos 60 učencev.

Realka pa je za Slovence še bolj tiha in mrtva, ker ima kaj malo slovenskih učencev. — Žensko izobraževališče je dobilo letos 13 Slovenk in 13 Lahinj, in šteje v vseh 4 slov. razredih 49 in v vseh 4 italj. razredih 56 učenk. Kandidatinj je toliko, da novim ne marajo več podelovati štipendij. Kakor so začeli ostro postopati že na vadnici za nemščino, nameravajo tudi na ženskem izobraževališči bolj in bolj podučevati vse predmete v nemščini. Ako ostane sistem na srednjih šolah in sploh na zgoraj nespremenjen, potem kaže meročajna gospoda samo doslednost, ako že v začetnih šolah strogo gleda na nemščino. Pričakovati pa je, da nam srednje šole preustrajijo; potem bo na deški šoli druga pela, in bodo tudi na izobraževališči dosledno rabili drugačna, sredstva deželnih jezikov za potrebno odgojo. Do takrat je treba potrpeti in trpeti našim kandidatinjam, še bolj pa našim dečkom.

Bogoslovsko učilišče, katero sprejema bogoslovce za 4 skofije, šteje samo 33 poslušalcev. Kaka sprememba, če pogledamo 15 let v preteklost, ko je štel centralno naše semenišče po 100 bogoslovcev! V l. tečaji je 10 poslušalcev, 7 iz goriške nadškofije (iz goriškega gimnazija 8). Morda se malo semenišče goriške nadškofije tudi gmotno s časom bolj utrdi, da dobi od ondat več močij za bogoslovje.

Ker smo morali pomanjklivosti naglašati, začetkom šolskega leta, želimo pa toliko srčniše pravih vspehov malim in velikim med šolskim letom, in pa konec leta ugodniši čas, za vesela poročila o posameznikih in o poboljšani notranje šolske organizacije.

Politični pregled.

AVSTRILJA. Pripoveduje se, kakó se je cesar na svojem potovanji po Šleziji močno zanimal za vsakovrstne učne zavode, in je proti programom dotičnih predstojnikov zasukaval se zdaj v to šolo, zdaj v drugo. Zaukazoval je izpraševati učence povsod tudi v češkem in poljskem jeziku.

Delegacije zanimajo s svojim zborovanjem ta teden politični svet. Skupni budget avstrijsko-ogerski znaša čistih stroškov okoli 110 milijonov. Avstrija plača od tega zneska nekaj čez 75 milijonov, Ogerska pa samo nekaj čez 32 milijonov gold.

Naš minister vnanjih poslov baron Haymerle predložil je delegacijam takó imenovano rudečo knjigo, zbirko dopisov ministerstva zunanjih zadev z drugimi vladami, Tudi druge vlade podajajo take knjige. V sedanji rudeči knjigi je govor o grškem in črnogorskem prašanji in o vrnitvi mohamedanskih beguncev v Bolgarijo.

Cesar je 25. t. m. sprejel obe delegaciji. Predsednik avstrijske delegacije grof Coronini je rekel v svojem govoru, da bode imela delegacija pred očmi moč in velikost države, pa tudi zmoglost davkoplačevalcev. Cesar pak je dejal: Odkar nismo bili skupaj, vzdignile so se bile neke težave zoper izvedenje berlinskega dogovora. Moja vlada bo skrbela, da se ohrani mir; po vsaki poti bo njen prvi nalog, varovati interese Avstro-Ogerske.

Haymerle sam je že odgovarjal na mnoga prašanja v delegacijah. Med drugim je rekel, da zveza avstrijsko-nemška je še vedno trdna. To je ustavovercem voda na njih žleb, in gotovo jim grben zraste, da se bodo opirali po svoji stari navadi na Bismarckove organe, kedar bi Slovanom naša notranja vlada hotela biti zadostno pravična.

Haymerle ima take misli o Turčiji, kakor so sploh vsemu svetu znane. Tudi po njegovih mislih treba je Turčijo ohraniti zaradi velevlastij samih, da bi kaka ne postala mogočnija od druge, in da bi se balkanski narodi ne povzdignili med seboj in eden nad drugega. Žalostno stanje, žalostna politika, da mora kazati v resnici tako lice!

Kake interese prav za prav da ima Avstrija na vzhodu, Haymerle ni hotel povedati. Ako bi bil to razodel, povedal bi bil ves sistem, po katerem se morda ravna zunanja naša politika.

Enako bi skoro mislili o Taaffejevi politiki, katera ne ugaja ne eni stranki, ne drugi. Sliši pa se, da se Taaffe bolj ali manj vjema s sklepi izvrševalnega odbora avtonomistne stranke in tudi da se bistveno vdaja terjavam in željam slovenskih poslancev. Ako je kaj resnice na tem, potem je Taaffe modrejši nego obče mnenje in razgovarjanje o njegovem dose-danjem postopanj. Dokaz pa se mora že takó kmalu izvršiti za to.

Opat Otomar Heiferstorfer, maršal deželnega zbora niže-avstrijskega, je umrl v ponedeljek. Bil je zmeren prelat, in ima mnogo zlasti krajnih zaslug.

Dr. Rieger bil je zadnji teden v Peštu, da si ni ud delegacijski. Pogovarjal se je z ogerskimi ministri in imenitnimi osebami. Vrnil se je zadovoljen domu, ker je menda Ogrom pojasnil česko politiko in dosegel, da se ne bodo Ogri mešali v tostransko politiko. Ako pomislimo,

da so Ogrji pomagali vreči Hohenwarta ob svojem času, je vseh češkega prvega narodnega vodnika velikansk. Toliko več žolja izlivajo v svoji jezi ustavoverski in židovski listi na Riegra; ker ne morejo drugače, sarkastično zbadajo, kakor da bi se bil vrnil s praznimi rokami.

V Lincu pričakuje se velikansk shod konservativnih Nemcev. Pravijo, da se jih zbere na kakih 10.000! Ustavoverci so vsi poparjeni, da jih druga stranka na laž postavlja.

Dr. Kronawetter, državni poslanec za dunajsko predmestje Josefstadt, našteval je ustavovercem te dni v tri ure dolgem govoru raznovrstne politične grehe. Napravil je nenavaden vtis na dunajsko prebivalstvo, in ustavoverni časniki najbolj dokumentujejo pomen onega nepričakovanega govora s tem, da ali popolnem molče ali pa se zvivajo z najšibkejšo sofistiko. Vidi se, kje je poštenost, kje resnica. Ustavoverski vodniki tarnajo, ker mastnih služb iz prejšnje dobe ne bo več. Kakó so ti ljudje bogategi, razvidno je tudi iz nekega dunajskega dopisa „Sl. Nar.“ od 28. t. m., kjer se ti pošteni najstevajo z borzizjanskimi posli in priimki!

V Zagrebu se je odprla na vseučilišči učna stolica za magjarski jezik. Razen 19 finančnih uradnikov se v ta tečaj ni še vpisal nobeden vseučilišnik, nasprotno pa jih bo mnogo poslušalo predavanja o ruskem jeziku in ruski literaturi pri Slovencu prof. dr. Celestinu.

Učinj se je imel vsled določeb velevlastij 27. t. m. izročiti Črnogorcem. O tej dolgi komediji ni poročati drugega.

Srbija. Minister Ristić se je odpovedal zavolj ostrega pisma avstro-ogerske vlade. Haymerle graja Srbijo, da neče skleniti z Avstrijo ugodne trgovinske pogodbe. Želeti je, da bi ta povod ne bil vzrok hujših spletek.

Marinovič je sprejel nalog za ustanovitev novega ministerstva, in knez Milan sprejel je stavljene pogoje.

Car Aleksander, kakor se za trdno pripoveduje, oženil se je zopet s kneginjo Dolgorucko, kateri je daroval 3 milijone jutrovine, in je položil za njene in njegove otroke 5 milijonov v angleško banko. Bolehen je, in pravijo, da namerava odpovedati se vladarstvu. Sicer pa se mnogo govori o ruskem dvoru, in ostane pogostoma vse sama govorica.

Pomenljivo in za sedanost politično modro je, da je ruska vlada zaukazala, da naj se na ruskem Poljskem posebno gleda tudi na narodov poljski jezik.

V Filipoplju sešlo se je 25. t. m. narodno sebranje Vzhodnje Rumelije.

Grki so se zmerom obotavljali, in se niso genili, dokler je bilo železo gorko, ko so slovanski narodi kri prelivali na Balkanu. Zdaj pa so jih pustile na cedilu tudi one velevlasti, katere so jim obetavale pečenko brez vsakih bojov. Zato pa zdaj grški kralj opominja narodno zbornico v svojem nagovoru, da se mora Grška truditi, ker se evropske vlade trudijo za izvršenje berlinskega dogovora. Zato je Grška mobilizovala svojo vojsko, in vojska ostane v orožji, dokler se ne vzpostavi red v novem grškem ozemlju. — Čudno je, da se Grki tolikokrat oborožujejo, pa nikdar ničesar ne storijo. Kdo jim več veruje?

Bolgari pa se menda vendar zanašajo na vojsko Grške s Turčijo, ker mislijo proglasiti svoje združenje ob nastanku one vojske.

Angleži kljubu nekim zmagam niso nič srečni v Afganistanu. Še hujše jih čaka na Irskem, ako se Ircem ne odpravijo dosedanje krivice. Stoletja trajajoče krivice so napravile konečno razburjenost med tlačeni Irci. Kako hudó se je dozda tam godilo, razvidimo iz govora, v katerem se izraža nek Irec takó-le: Gladstone hoče uničiti turške paševsko gospodarjenje. Na Irsko naj pride; tukaj je več zatiranje ljudij, nego kedaj v Bolgariji. Gladstone naj uniči irske lorde, ki so gospodarji zemlje. V vsaki irski grofiji so lordi, ki so hujši in bolj hudičevi, kot so bili gospodarji sužnjev, ker ti

so svoje sužnje vsaj napasli do sitega, a ti lordi jih silijo umirati od lakote.

Na Francoskem imajo opraviti s preganjanjem menihov; za Mac Mahona bi si ne bil nikdor mislil kaj takega. Vedno je treba pomniti, da francoska tla niso prek in prek taka, kakoršna ta ali ona doba nagloma napravlja v glavnih mestih francoskih.

Domače stvari.

Gospod dr. Nikolaj Tonkli, odvetnik v Tolminu, je naznanil odvetniški zbornici svojo preselitev v Gorico, kjer bo tudi namestoval gosp. odvetnika dr. Josipa Tonkli-a za čas njegovega odhoda v državni zbor na Dunaj, zahajal bo pa redno vsako saboto k narokom v Tolmin.

V nedeljo je bil v Gorici vmeščen novi mestni župnik pri sv. Ignaciji na Travniku, prihodnjo nedeljo pa ne vmešči nov predmestni kurat v Podturnu (pri sv. Roku) g. Martin Zucchiatti.

Deželni šolski nadzornik dr. Gnad dobil je ted železne krone. Na Kranjskem ga bo provizorično nadomestoval dež. šolski nadzornik v Gradcu, dr. Zindler. Dr. Zindler je Nемец od nog do glave, in slovensščine nič ne ume. Kranjci imajo edino upanje v tem, da vlada kralju odpravi ta zasedanjost nepričakovani provizorij.

Prihodnja porotna sodnija prične svoje delovanje v Gorici z 2. dec. Za predsednika in njegova namestnika so imenovani predsednik okrožne sodnije Pavel Sbiša, dež. sodnije svetovalec Jož. Poliak in Ferd. Gironeoli pl. Steubrunski.

Polkovnik pl. Raab premeščen je v Gorico k tukajšnjemu polku Hess.

Rojanska čitalnica vabi na veselico, katera bo dne 1. novembra 1880. Spored: 1. Govor. 2. Deklamacija, g. čna Muha. 3. Mlinar in njegova hči. Zalostna igra v 5 dejanjih. 4. Tombola. 5. Društvena zabava (ples). Začetek ob 6 1/2 uri zvečer. Vstopnina za neude brez rozločka 30 k.

Vreme. V nedeljo smo imeli v Goriškem obljuži na večer ploho s točo in vetrom, potem dva dni lepo jasno, pa prav zimsko mrazilo, od srede dalje pa že zopet oblačno in deževno.

Tudi po Gorenjskem je bila v nedeljo nevihta, in po nekaterih krajih, kakor po Kamniškem in Tuhijskem, padala je toča debela, kakor oreh. Duhovnjak Sent Lenart, Senožski, Sidrož, potem celi Stranjski župniji in drugod je jesenska setev vničena popolnem. Na Dunaji in v njegovi okolici, na Českem in Nemškem pa je v nedeljo sneg vse pobelil.

Odbor političnega društva „Edinost“ vabi vse svoje ude in tudi druge rodoljube na javni občni zbor, ki bo v Sežani, dne 2. novembra t. l. Zborovalo se bo v veliki dvorani g. viteza Scaramanga. Zborovanje se začne točno ob 3. uri popoldne. Dnevni red: I. Memorandum do ministerstva obsegajoč potrebe in zahteve slovenskega naroda na Primorskem. II. Volitev enega odbornika za Istru namestu umrlega g. Šabca in volitev novega tajnika. III. Predlogi posameznih udov. Ker je dnevni red jako važen, zato se je nadejati močne vdeležitve.

Kakor smo zadnjič naznanili napraviti društvo „Edinost“ „in podporno delalsko društvo“ 31. t. m. veliko besedo v Trstu. V. I. delu sporeda bo tudi predavanje o narodnem gospodarstvu s tem obsegom: 1. Kaj je narodno gospodarstvo. 2. Kako mora država gospodariti, da more napredovati. 3. Kako pomagati kmetijstvu. 4. Kako povzdigniti obrtništvo in trgovino. 5. Kako si more pomagati roko-delec do boljšega materijalnega in duševnega stanja. 6. Prihodnost človeškega društva.

Kakor nas vesele naloge določene omenjenemu predavanju, in kakor je vredno, da taka prašanja pretresavamo v narodov iproduk, enako moramo obžalovati, da so si preveč nalog za enkrat izvolili za napovedano veselico. Odgovor na eno prašanje bi zastopal, ako želi biti primerno in umevno razpravljen občinstvu, katero se zbere z razno razvitimi močmi.

Naučni minister in ljudska šola. Minister nauka je ukazal vsem deželnim šolskim svetom, naj mu do konca oktobra obširno poročé o vspehu ljudske šole v zadnjih desetih letih, o pomanjkljivosti in skušnjah gledé na uže dovoljene olajšave pri šolskem obiskovanju. Minister je izrekel, da poročil želi, da bo imel potrebnih podatke, ako pride šolsko prašanje v prihodnjem zasedanjú državnega zbora zopet na vrsto.

Rudarsko vodstvo v Idriji potrebuje za prihodnje leto 24.000 ovčjih beloostrojnih koz. Kdor jih misli ponuditi, naj se obrne na tržaški puncični urad, kjer se mu natančni pogoji naznanijo.

Občnega zbora slov. čitalnice goriške udeležilo se je 23. okt. 18 udov. Predsednik dr. Jos. Tonkli pozdravlja občni zbor, naglašá veliko zaslugo čitalnice za vzbuditev narodnega razvoja v Gorici ter se nadjá, da bo de prih. odbor složno postopal in takó skrbel za nadaljnji društveni napredek.

Govor g. predsednika bil je sprejet z zadovoljnostjo.

Tajnikov namestnik prebere delovanje društva v tekočem letu. — G. blagajnik Iv. Pirjeyec med drugim poročá, da je čitalnica v dobrem materijalnem stanju. — G. knjižničar Mrcina se je trudil vspešno za redno stanje v knjižnici. G. Vodopivec priporočá poseben dnevnik za izposojevanje knjig, g. dr. Roic pa da naj se vrne vsaka izposojena knjiga v enem mesecu. —

Vsled priporočila g. Mrcina je zbor sklenil, da se vpiše čit. kot letni ud pri „slov. Matici“, „glasb. Matici“ in „Taliji.“ — G. Mrcina želi dalje, da bi si čit. naročila tudi doslej izdana dram. dela in dela glasb. Matice.

Pri današnji volitvi je izvoljen enoglasno za predsednika g. A. Jeglič, za blagajnika pa g. St. Klemenčič. Odborniki pa so ti-le: gg. Tone Ferfila, Hribar, Mrcina, Povše, Rabič, dr. Nik. Tonkli, Vodopivec France. Namestnika sta g. Fabijani in g. Pirjeyec.

V prvi svoji seji so si gg. odborniki svoje poslo razdelili takó-le: predsednik je g. Ant. Jeglič, podpredsednik g. Franc Povše; tajnik g. Ant. Ferfila, denarničar g. Stefan Klemenčič, pevovodja g. Ant. Hribar, hišni gospodar g. Rabič; v veselilnem odseku so gg. Ant. Hribar, dr. Nik. Tonkli in g. Franc Vodopivec.

Srčno zelimo, da bi čitalnica goriška strogo ločila bistvenost od malenkosti in: pripomagala z notranjo krepostjo in složnostjo društveno življenje vzbuditi v goriškem mestu, in da bi vzgledno delovala tudi na čitalnice, bralnica in društveno življenje v obče po Goriškem.

Jakob Arcon †. Iz Zadra nam je došla žalna vest, da je vrli naš rodoljub, deželnega namestništva svetovalec, Jakob Arcon, zadnjo nedeljo zvečer za pljučnico umrl. Naj v miru počiva!

Odlikovanje. Cesar je podelil red železne krone druge vrste z vojnim okrasom vojaškemu poveljniku v Trstu, generalu Schmitzgoza o priliki obhajanja petdesetletnice vojaške službe.

Kje so naše dežele? V tržaškem vladnem listu „Osservat. Triestino“ bilo je brati zadnji teden nek poziv, v katerem se imenujejo naše dežele „provincie italiane.“!! Kako in od kedaj?

Letošnje obravnave deželnega zbora goriškega, vredjene po stenografskih zapisnikih, v obeh deželnih, laškem in slovenskem jeziku, razposlale so se te dni na županstva poknežene grofije Goriške in Gradišanske.

Slovstvo.

„Kres.“ Leposloven in znanstven list. Sodelovanjem prof. dr. Gregora Kreka in Davorina Trstenjaka uredjuje dr. Jak. Šket. gimn. prof. v Celovci. Tiska in založuje tiskarnica družbe sv. Mohorja v Celovci. — Takó se deli imenovati list, ki hoče z novim letom izhajati na 3-4 polah začetkom vsakega meseca. Naslov, kakor poseben in obširen poziv, katerega smo brali v nekkih slovenskih listih, kaže na prave potrebe omikanjih Slovencev. Poziv se še posebe nanaša na tiskarnico družbe sv. Mohora, kot zanesljiv in slovensko stvar vedno podpirajoč zavod. In 3-4 pole za 4 gl. na leto po dosedanjih skušnjah na leposlov. polji za nas tudi ni majhna reč. Največo veljavo pa zagotavljata listu slovenska učenjaka in pisatelja gg. Krek in Trstenjek. Po takem moramo veseli biti novice, da se nam obča za gospodarsko stran dobra tiskarna in za deševni del vodstvo strokovnjaških in kritično pripozvanih imen.

Naznanili pa smo že bili, da hočejo po vsaki poti tudi v Ljubljani izdajati leposloven list. Tudi iz Ljubljane smo se razveselili novice, kolikor bolj znana in spretna so razglašena imena, ki hočejo ljubljanskemu listu biti na čelu. Ljubljanski podjetniki so pripoznani beletristi in tudi za pravilno in gladko slovensščino parok, kakor so Kresovi prihodnji voditelji izvrstni strokovnjaki v znanostnih predmetih. Ob enem si gospodje za ljubljanski list gotovo tudi prizadevajo dobivati po ceni dober list v „narodni tiskarni“. Slednjic ima Ljubljana kot slovensko središče vsled poslov voditeljev in drugih sodelavcev vedno mnogo navzočih.

Povsem vzbuja nam Ljubljana in Celovec veselo upanje za prihodnje leto. Ali, kakor smo zadnjič rekli, pri Slovencih sledi prokletstvo pogina, kjer koli se ne združujemo za iste namene, za ista podjetja. Vsakdo mora našim in tukaj v resnici najboljim delavcem prorokovati hiranje listov, ako se ne združijo.

Voditelji za celovski in za ljubljanski list so slovenskemu občinstvu enako dragi; ne tem, ne onim ni

žeteli nesreče v praktičnih in lepih namerah. Mi nimamo povodov, ene ponižavati s poviševanjem drugih. Pač pa se nam potrebno zdi, v oddaljenem in za ta del gotovo nepristranskem listu, opominjati, da se voditelji, ki so se oglasili za ljubljanski in celovski list, do časa pogajajo med seboj, in da „vsi ostanejo“ delavni samo za eno podjetje in sicer s programom, kateri so odločili Kresu. „Slov. Matica“ je hotela že pred leti izdajati znanstven list iz pripoznanih razlogov in potreb; list ni mogel izhajati zaradi premajhne vsakovrstne podpore. Slavni Trstenjak je bil že v nekdanji „Zori“ načelno pravo pogodil, ker je dajal leposlovnemu delu tudi znanstveno prilogo, in iste razmere so bolj ali manj tudi za sedanje razmere veljavne.

Naj zatorej ostanejo vsi po imenu dozdej naznanjeni voditelji za en sam list. Takó bodo delavci z zaupnostjo izročali za vsak del strokovnjakom svoje poskušnje in plodove. Takó bo en list zares ustrezal potrebam vsega slovenskega razumnštva.

Dobro srečo tedaj združenim močem v novem listu z bistvenim programom Kresovim v Ljubljani!

„Cvetje z vertov sv. Frančiška“. Mesečni list za verno slovensko ljudstvo, zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška, izdaja in vrejuje P. Evstahij Ozimek. Opravništvo „Cvetja“ v Frančiškanskem samostanu v Gorici. Cena 70 kr. na leto. Ta list, zdaj v prvem letu, izhaja začetkom vsacega meseca na 32 straneh velike osmerke. „Povabila k naročbi“ v 11. zvezku obeta obilo gradiva za prihodnje leto. „Cvetje“ to je pisano v umevnem, čistem in lepem slovenskem jeziku. Na višnjevitih zavitkih dobivali so bralci letos zanimive in praktične razprave o slovničnih, bolj ali manj še ne dognanih prasanjih. Vidi se, da razpravljavec zahaja do korenine in pravih virov slovnični znanosti. Takó je „Cvetje“ priporočila vredno priprostim in omikanim ljudem našega naroda.

Gospodarstvo.

Žitni črv in molj se gotovo in prav lahko prežene s tem, da se v žitne kupe vtakne nekoliko pelinovih in žajbelnovih vej.

Kaj ima storiti sadjerejec zadnje dni oktobra? Iz sadnice naj se divjaki za zimsko požlahtovanje odločeni varčno izderó in posebe zakopljejo v zavetnem prostoru vrta; naj se pokrijejo z listjem in priloži nekaj igličja zavoljo mišij. V sadnosnikih kaže izkopavati jame za spomladno saditev. Starejša drevesa naj sadjerejec začne snažiti. Gicdati je na pozna zimska jabelka in hruške, katere sedaj polagoma zoré. Ni sadeža pospravljati v klet hitro potem, ko smo ga vzeli z drevesa. Najmanj 14 dnij morame ga hraniti na prozračnem in suhem podu. Shramba za jabelka in hruške mora biti varna zoper pozimski mraz in takó prirejena, da jo je mogoče hitro prevetriti; tudi mokra ne sme biti klet. Finiše sorte nabrane sadeža je najboljšje razdejaviti po policah iz lat napravljenih, na katere se položi popir. Jabelka in hruške pa naj se polagajo na popir z muho navzdol ter naj se pokrivajo zoper s popirjem. Če pa je hranjeno v kleti tudi vino in sočivje, tedaj je najbolje jabelka in hruške zaviti v popir in hraniti v zabojih ali sodih. Kar je sadeža bolnega, nepopolnega, to se mora obrniti. Tudi je treba hranjeni sadež večkrat pregledati, gnjilad odpraviti in moker popir nadomestiti s suhim.

Razne vesti.

Naseljevanje Nemcev v Bosni. Kakor smo zadnjič omenili, naseljujejo se tudi Nemci po slovanskih tleh Bosne in Hercegovine. Takó so ondan kupile tri družine tirolske rodovine 45 oralov (ali johov) njiv za samo 1900 gold., dve družini pa 34 avstrijskih oralov za 750 gold. Sedem družin nemških rodovin je pa na bosenski strani kupilo 81 oralov rodovitne zemlje, (za njive) za 3300 gl., vse prav rodovitna zemlja.

Drago vino. Ladislav Mezóssi, vinogradnik v Madu na Ogorskem, prodal je nedavno vedro tokajskega vina od l. 1861 za 1030 gold. Kupci bili so štirje magnati magjarski. Taki kupci so možje, drugi kakor pri nas.

Največi človek na svetu je menda nek mlad Rus, ki je zdaj na Dunaji. Ime mu je Nikolaj Simonov ter je bil v rusko-turški vojni odličen z več vojnimi medaljami. Visok pa je 7 čevljev in 10 1/2 palcev. Morajo mu in morali so mu tudi na Dunaji združiti po dve žimnici, ker je drugače prekratka vsaka postelja zanj.

V Lisabonu bil je tedni, kakor je ondi pogostoma, hud potres. Na Portugalskem, kjer je to mesto, bil pa je po vseh krajih silen vihar.

Hrvaški jezik se uči tudi v Parizu aa francoski akademiji, in ta mesec bil je znani orientalec g. L. Schefer od francoskega naučnega ministerstva poslan v Zagreb, da bi dobivala knjižnica francoske akademije knjige jugoslovanske akademije v znamenju Lepa čast!

Ženitev našega cesarjeviča Rudolfa z belgijsko princ-sinjjo Štefanijo bo 15. februarja prihodnjega leta v dvorni cerkvi sv. Avguština na Dunaji. Nevesta pride 10. febr. na Dunaj. Ob priliki ženitve bo razsvetljeno dunajsko mesto, in dunajski mestni zbor je tudi sklenil na meji Solnogradski nevesto cesarjevičovo ob njenem prihodu pozdraviti z deputacijo. Za vso svečanost dovolil je Dunaj 100.000 gld. stroškov. Tudi druga večja mesta so primerne svote dovolile za tedanje praznovanje. Društva se že gibljejo, in največi umetniki imajo nalogo, izdelovati posebno darila za redko priliko. Nek Čeh, vrl narodnjak, gosp. Fel. Blažička poklonil je cesarjeviču Rudolfu in njegovi nevesti Štefaniji krasno izdelano, požara varno skrinjico za denar. To mojstersko delo občudovali so obiskovalci letošnje obrtniške razstave v dunajskem Praterju, in cesar sam odlikoval je obrtnika za umotvor „slovanskega uma in dlana“ z veliko zlato medalijo. Aristokratske rodovine dunajske poklonijo cesarjeviču takó krasen album, da mu je že zdaj določenih 150.000 gld.

Nepričakovan odgovor. V gostilnici v Berlinu reče natakár gostu: Imate pečenko s salato, znesse 60 kr. Potem ga praša: Kaj imate še? „Prazen želodec“ odgovori gost. Tudi naši kmetje bodo kmalu takó odgovarjali goriškim krčmarjem.

Dr. Holub, Čeh, ki je vsled svojega potovanja po južni Afriki zaslovel po vsej Evropi, napravlja se zopet za prvo avstrijsko ekspedicijo v Afriko. Stroškov so proračunili na 50.000 gld., dr. Holub sam se je odločil za 5000 gld., in drugo bodo gotovo nabrali po darovih bogatih in za znanost vnetih Avstrijcev.

Dunajska borza.

	29. oktobra	
Enotni drž. dolg v bankovcih	71 gl.	60 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72	70
Zlata renta	86	60
1860 drž. posojilo	129	75
Akcije narodne banke	813	—
Kreditne akcije	279	—
London	117	15
Srebro	—	—
Napol.	9	34
C. kr. cekini	5	62
Državne marke	57	80

Veleblag. gosp. županu dr. Deperis-u v GORICI.

S pričujočim izjavlja podpisano uredništvo v svojem in v imenu pisatelja dopisov v šte. 42. in 43. podpisanih „Srebernjak“, da preklicuje žaljenja starašinstva in municipija zapopadana v navedenih dopisih, ker so bila sprejeta na podlogi neresničnih govoric in pozvedeb.

Ob cnem vpraša za odpušcanje slavno starašinstvo in municipij za taka žaljenja, bo natisnilo pričujočo v prihodnji številki, se zaveže jo dati natisniti v laškem jeziku tudi v „Eco del Litorale“ in prepušča Vam, gospod župan, da jo porabite kakor Vam drago.

V Gorici, 27. oktobra 1880.

Uredništvo „Soče“.

Br. 451.

c. S. D.

Učiteljske službe.

V ovem školskem kotaru izpraznjena su sledéca učiteljska mjesta:

1. u Podgradu (ill. Castelnuovo) III. vrsti, 2. u Materiji III. vrsti sa slovenskim učnim jezikom, — 3. u Rukavcu III. vrsti, 4. u Kastvu mjesto podučitelja sa hrvatskim učnim jezikom; zatim mjesta učiteljice III. vrsti i to:

1. u Kastvu, 2. u Lovrani sa hrvatskim učnim jezikom, — 3. u Jelšanah sa slovenskim učnim jezikom.

Uz sposobnost hrvatskog jezika za mjesto učiteljice u Lovrani zahtjeva se takodjer i znanje talijanskog, — a za Kastav i Rukavac želilo bi se i poznavanje zadnjeg pomenutog jezika.

Sa onima službami sduženi su dohodci ustanovljeni zem. zak. za Istru 3. novembra 1874 br. 30, odnosno 10. decembra 1878.

Natjecatelji i natjecateljice za pomenuta mjesta imadu sa dokaznicami poduperte svoje molbenice, ako su jurve u službi, tragom predpostavljene si oblasti, ako nisu, upravno najdulje do 1.og novembra t. g. ovome c. k. kotarsko-školskome ujeću odaslati.

C. K. KOTARSKO ŠKOLSKO UJEĆE
Volosko, dne 7. okt. 1880.

Pianistinja (koncertistinja), ki je izvršila vse tečaje na dunajskem konservatoriji z odličnostjo in prvimi darili, in ki je na Dunaji vspešno podučevala, ponuja in priporoča se zlasti bolj izurjenim gospem in gospodičinam za glasovir in za teoretične nauke v harmoniji.

Oglasi se sprejemajo v naši tiskarni pod naslovom: X + Y.

Epilepsija.

Božjast, krče, tudi v prav hudih primerih, ozdravljam jaz v najkrajšem času po samo meni lastni in vedno vspešni metodi tudi pismeno. Specijalni zdravnik dr. Helmsen v Berlinu N. W. Louisen-Strasse 32. Na stotine že ozdravil.

Na podlogi razsodbe v. c. k. dež. zdravniškega sveta od v. c. k. namestništva dovoljene

Marijacejske kaplje za želodec

izvrsten pripomoček zoper vse želodečne bolezni

posebno pa se sponaša pri netočnosti, želodečni slabosti, slabodišečim dihu, kedar človeka napenja, mu kislota podaja, kedar ga grize ali vjeda, pri želodečnem kataru, zgagi ali rezalci, če se nareja pesek ali kaša, pri preobilnosti slija, zlatenci, pri studu in metanji, glavobolu, prihajajočem od želodca, želodečnem krču, pri zaprtem životu, prenasitenosti bodi z jedmi ali pijačami, pri glitah, vrančnih, jeternih ali hemoroidalnih bolestitih.

Vsaka steklenica stane s podukom o rabi 35 kr.

Glavna zaloga za Gorico pri gospodu lekarničarju A. pl. Gironcoli v Gorici, blizu „treh krou“.

Centralna zaloga za razpošiljanje: Apotheke zum heiligen Schutzengel des Carl Brady, Kremser, Maehren.

Oznanilo in vljudna prošnja.

Višje izšolan in omikan, vrhu tega tudi v opravilstvu popolnem izurjen, zdrav in čvrst 40 letnik, ki je deloval med drugim osem let tudi kot občinski tajnik, želi stopiti pri kakem g. odvetniku ali notarji kot urednijsk vodja, pa tudi drugje kot translator v službo. Dostavši tudi izpit v nekaterih finančnih strokakh in seznanivši se v teku mnogih let z državnim in deželnim zakonstvom, dostavlja, da je razen v starejih in drugih romanskih jezikih, znanstveno in opravilstveno popolnem izurjen v slovenskem, nemškem, in italijanskem jeziku v besedi in pismu, kakor tudi, da ima popolno znanje furlanskega podnarečja.

Več se izvé pri slavnem uredništvu velec. „Soče“, ki postreže iz vljudnosti, za kar je to plo naprošeno bilo.

Nepremakljiva zvestoba in nemorna delalnost je in bode prosilcu sveto geslo. —